

Tema 19: Uskrsnuće tijela

Uskrslo tijelo bit će stvarno i materijalno, ali ne zemaljsko ili smrtno. Zagonetka čovjekove smrti shvaća se samo u svjetlu Kristova uskrsnuća i našeg uskrsnuća u Njemu. Vječni život je ono što daje konačni i trajni smisao ljudskom životu, etičkom zalaganju, velikodušnom predanju, nesebičnom služenju, nastojanju da se Kristov nauk i ljubav prenese svim dušama. Mogućnost trajnog prokletstva u paklu podsjeća kršćane na potrebu da žive život u potpunosti posvećen drugima.

19.12.2023.

Članak poslušajte ovdje.

Na kraju Apostolskog vjerovanja Crkva naviješta: „Vjerujem u uskrsnuće tijela i u život vječni.” Ovaj izraz sadrži, ukratko rečeno, temeljne elemente eshatološke nade Crkve, odnosno onoga što čovjeka očekuje na kraju života. Osnova kršćanske nade je božansko obećanje.

Vjera u uskrsnuće

Crkva je u mnogim prilikama naviještala svoju vjeru u uskrsnuće svih mrtvih na kraju vremena. To je na neki način „širenje” uskrsnuća Isusa Krista, „prvorodjenca među mnogom braćom” (Rim 8,29), na sve ljude, pravednike i grešnike, koje će se dogoditi kada On dođe na kraju

vremena da sudi živima i mrtvima. Sa smrću, kao što znamo, duša se odvaja od tijela, ali s uskrsnućem, tijelo i duša ponovno se sjedinjuju u slavi, zauvijek (usp. *Katekizam*, 997). Dogma o uskrsnuću mrtvih, govoreći o punini besmrtnog života za koji je čovjek predodređen, prikazuje se kao živa uspomena na njegovo dostojanstvo, osobito u njegovu tjelesnom aspektu. Govori o dobroti svijeta, tijela, o vrijednosti povijesti koja se živi iz dana u dan, o vječnom pozivu materije. Zbog toga su, protivno gnosticima drugog stoljeća, crkveni oci inzistirali na uskrsnuću *tijela*, odnosno života čovjeka u njegovoj tjelesnoj materijalnosti.

Sveti Toma Akvinski smatra da je uskrsnuće mrtvih prirodno s obzirom na sudbinu čovjeka (jer je besmrtna duša stvorena da bude sjedinjena s tijelom, i obrnuto), ali je nadnaravno s obzirom na Boga koji ga jedini može ispuniti (*Summa*

Contra Gentes, IV, 81), to jest, prirodno je s obzirom na „svršni uzrok”, a nadnaravano s obzirom na „djelatni uzrok”.

Uskrslo tijelo bit će stvarno i materijalno, ali ne zemaljsko niti smrtno. Sveti Pavao protivi se ideji uskrsnuća kao ljudske preobrazbe unutar povijesti, pa stoga govori o uskrslom tijelu kao o „slavnom” (usp. Fil 3,21) i „duhovnom” (usp. 1 Kor 15,44). Uskrsnuće čovjeka, kao i Krista, dogodit će se, za sve, nakon smrti, na kraju vremena.

Crkva ne obećava kršćanima siguran život na ovoj zemlji, što se naziva *utopijom*, budući da je naš zemaljski život uvijek obilježen Križem. U isto vrijeme, po Krštenju i Euharistiji, proces uskrsnuća već je na neki način započeo ovdje na zemlji (usp. *Katekizam*, 1000). Prema svetom Tomi, u uskrslom stanju, duša će tako duboko oblikovati tijelo da će se sve

njezine moralne i duhovne kvalitete odražavati u njemu (*Summa Theologiae*, III. *Suppl.*, qq. 78-86). U tom smislu, konačno uskrsnuće, koje će se dogoditi dolaskom Isusa Krista u slavi, omogućit će konačni sud živima i mrtvima.

Što se tiče doktrine uskrsnuća, mogu se dati četiri praktična opažanja:

1) Nauk o konačnom uskrsnuću isključuje teorije *reinkarnacije*, prema kojima se ljudska duša nakon smrti seli u drugo tijelo, više puta ako je potrebno, dok se definitivno ne pročisti. Ljudski život je jedinstven... ne ponavlja se. To daje težinu svemu što svakodnevno radimo. U tom pogledu, II. vatikanski sabor govori o „jedinom tijeku našega zemaljskog života” (*Lumen gentium*, 48).

2) Jasan pokazatelj da Crkva vjeruje u uskrsnuće vlastitog tijela je štovanje relikvija svetaca, koje

zauzima važno mjesto u pobožnosti vjernika.

3) Iako kremiranje nije zabranjeno, osim ako nije odabrano iz razloga protivnih vjeri (CIC, 1176), Crkva snažno savjetuje očuvanje pobožnog običaja pokapanja tijela¹. Tijelo je u svojoj materijalnosti sastavni dio osobe, bit će uskrišeno na kraju vremena, u dodiru je sa sakramentima koje je ustanovio Krist i hram je Duha Svetoga. Stoga se podrazumijeva da je u trenutku ukopa potrebno poštivati materijalnost tijela koliko god je to moguće. Današnji prijezir prema tjelesnosti čovjeka kao Božjeg bića određenog za uskrsnuće upozorava da je danas na poseban način potrebno izbjegavati kremiranje.

4) Uskrsnuće mrtvih podudara se s onim što Sveto pismo naziva dolaskom „novih nebesa i nove zemlje” (*Katekizam*, 1042; 2 Pt 3,13;

Otk 21,1). Ne samo da će čovjek postići slavu, nego će se preobraziti cijeli kozmos u kojem čovjek živi i djeluje. »Crkva, u koju smo u Kristu Isusu svi pozvani i u kojoj Kristovom milošću stječemo svetost, bit će dovršena tek u nebeskoj slavi, kada će doći vrijeme obnove sviju stvari (usp. Dj 3, 21) i kada će se s ljudskim rodом u Kristu savršeno obnoviti i sav svijet, koji je s čovjekom prisno povezan te po njemu napreduje prema svome cilju (usp. Ef 1, 10; Koll, 20; 2 Pt 3, 10-13)« (*Lumen gentium*, br. 48). Zasigurno će postojati kontinuitet između ovog i novog svijeta, ali i važan diskontinuitet obilježen savršenstvom, postojanošću i potpunom srećom.

Kršćanski smisao smrti

Zagonetka čovjekove smrti shvaća se samo u svjetlu Kristova uskrsnuća i našega uskrsnuća u Njemu, a zapravo se smrt, gubitak ljudskog

života, rastavljanje duše i tijela, prikazuje kao najveće zlo u prirodnom svijetu. Međutim, ona će bit potpuno pobijeđena kada Bog u Kristu uskrisi ljude na kraju vremena.

Istina je da se *smrt predstavlja kao prirodna* u smislu da se duša može odvojiti od tijela. Obilježava kraj zemaljskog hodočašća. Poslije smrti čovjek ne može ništa dodatno zaslužiti ili zavrijediti i više se neće imati priliku pokajati. Odmah nakon smrti duša će otići u raj, pakao ili čistilište, prolazeći kroz ono što se naziva *posebnim sudom* (usp. *Katekizam*, 1021-1022). Neumoljivost smrti pomaže čovjeku da dovode u red svoj život, da iskoristi vrijeme i druge talente koje mu je Bog dao, da ispravno djeluje, da se potroši u službi za druge.

S druge strane, Sveto pismo uči da je smrt ušla u svijet zbog *grijeha* (usp.

Post 3,17-19; Mudr 1,13-14; 2,23-24; Rim 5,12; 6,23; Jak 1,15; *Katekizam*, 1007). U tom smislu smrt se smatra kaznom za grijeh: čovjek koji je htio živjeti odvojeno od Boga mora prihvatiti nevolje i posljedice prekida s Njim, s društvom i sa samim sobom kao plod svoje otuđenosti.

Međutim, Krist je svojom poslušnošću pobijedio smrt i zadobio uskrsnuće i spasenje čovječanstva. Za one koji žive u Kristu po Krštenju, smrt je i dalje bolna i odvratna, ali ona više nije živo sjećanje na grijeh, već dragocjena prilika za suotkupljenje s Kristom, kroz mrtvljenje i predanje drugima. »Pa ako umriješmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime (Rim 6, 8.-11)«. Zbog ovog razloga, »zahvaljujući Kristu, kršćanska smrt ima pozitivni smisao« (*Katekizam* 1010). Svrha postupnog umiranja sebi koje kršćanski život nosi sa

sobom (mrtvljenje) je konačno sjedinjenje s Kristom preko smrti

Vječni život u intimnom zajedništvu s Bogom

Kada je stvorio i otkupio čovjeka, Bog ga je pripremio za vječno zajedništvo s njime, za ono što sveti Ivan naziva „vječni život” i što se obično zove „nebo”. Ovako Isus prenosi Očevo obećanje svom narodu: »Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga!« (Mt 25,21). A od čega se sastoji život vječni? Nije kao »kontinuirani slijed kalendarskih dana, već kao trenutak ispunjen zadovoljstvom, u kojem nas sveukupnost obgrljuje i mi prigrljavamo sveukupnost. Bilo bi to poput trenutka uranjanja u ocean beskrajne ljubavi, u kojem vrijeme - prije i poslije - više ne postoji. Možemo samo pokušati zamisliti da je taj trenutak život u punom smislu,

neprestano uranjanje u beskrajnost bića, dok nas jednostavno obuzima radost.« (Benedikt XVI., *Spe salvi*, 12)

Naposljetku, vječni život je ono što daje konačni i trajni smisao ljudskom životu, etičkom zalaganju, velikodušnom predanju, nesebičnom služenju, nastojanju da se Kristov nauk i ljubav prenese svim dušama. Kršćanska nada u nebo nije individualistička, „za mene“, nego se odnosi na sve ljude (usp. *Spe salvi*, 13-15, 28, 48). Na temelju obećanja vječnog života, kršćanin je čvrsto uvjeren da se „isplati“ živjeti kršćanski život u punini. »Nebo je čovjekov krajnji cilj i ostvarenje njegovih najdubljih težnji, stanje najvećeg i konačnog blaženstva« (*Katekizam*, 1024).

Oni koji umru u milosti zauvijek će biti poput Boga, jer ga vide „kao što jest“ (1 Iv 3,2), to jest „licem u lice“ (1 Kor 13,12), što se naziva „blažena

vizija” Boga. Nebo je najveći izraz Božjeg dara čovjeku.

U isto vrijeme, na nebu će čovjek moći ljubiti one koje je volio u svijetu čistom i trajnom ljubavlju. »Nakon smrti dočekat će vas Ljubav. I u ljubavi Božjoj susrest ćete svaku čestitu ljubav koju ste imali na zemlji« (sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, 221).

To što Nebo traje vječno ne znači da čovjek u njemu prestaje biti slobodan. Zasigurno u nebu čovjek ne griješi. Ne može griješiti jer, gledajući Boga licem u lice, čovjek zapravo ne želi griješiti. Slobodno i sinovski, spašeni će čovjek zauvijek ostati u zajedništvu s Bogom, jer „on tako želi”. S nebom njegova sloboda dostiže puno ostvarenje.

Konačno, prema svetom Tomi, vječni život ovisi o milosrđu koje svatko ima: „Tko ima više milosrđa, više sudjeluje u svjetlu slave, bolje će

vidjeti Boga i bit će sretan”(Summa Theologiae, I, q 12, a. 6, c).

Pakao kao definitivno odbacivanje Boga

Sveto pismo uči da će ljudi koji se ne pokaju za svoje teške grijehе izgubiti vječnu nagradu zajedništva s Bogom, trpeći naprotiv vječnu nesreću.

»Umrijeti u smrtnom grijehu, a da se čovjek za nj nije pokajao i prihvatio milosrdnu Božju ljubav, znači, po svom slobodnom izboru, ostati zauvijek odijeljen od njega. To je upravo stanje konačnog samoisključenja iz zajedništva s Bogom i s blaženicima koje označujemo riječju „pakao”« (Katekizam 1033). Ne radi se o tome da Bog ikoga predodređuje na vječno prokletstvo. Čovjek je taj koji, tražeći svoj krajnji cilj mimo Boga i njegove volje, gradi za sebe izolirani svijet u koji ne mogu prodrijeti svjetlo i ljubav Božja. Pakao je misterij,

misterij odbačene Ljubavi, on je znak razorne moći slobodnog čovjeka kada se udaljava od Boga. „Pakao je kad čovjek ne može više voljeti”, kako su govorili mnogi pisci.

Nauk o paklu u Novom zavjetu predstavljen je kao poziv na odgovornost u korištenju primljenih darova i talenata, te na obraćenje. Njegovo postojanje daje čovjeku uvid u ozbiljnost smrtnog grijeha i potrebu da ga se izbjegne svim sredstvima, ponajviše, naravno, pouzdanom i poniznom molitvom. Mogućnost trajnog prokletstva također podsjeća kršćane na potrebu da žive život potpuno posvećen drugima u kršćanskom apostolatu.

Pročistiti se da bismo mogli pronaći Boga

»Oni koji umru u milosti i prijateljstvu s Bogom, a nisu potpuno čisti, iako su sigurni za svoje vječno spasenje, moraju se poslije smrti

podvrgnuti čišćenju kako bi postigli svetost nužnu za ulazak u nebesku radost« (*Katekizam* 1031). Čini se vjerojatnim da se mnogi ljudi, iako nisu živjeli svetim životom na zemlji, nisu definitivno zatvorili pod grijeh. Mogućnost čišćenja, nakon smrti, od nečistoća i nesavršenosti više ili manje uništenog života, nudi se tada kao novi oblik Božje dobrote, koja želi živjeti u intimnom zajedništvu s njim. »Čistilište je Božje milosrđe da bi se očistili prijestupi onih koji se žele s Njim poistovjetiti« (san Josemaría, *Brazda*, 889).

Stari zavjet govori o ultrazemaljskom pročišćenju (usp. 2 M 12,40-45). Sveti Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima (1 Kor 3,10-15) prikazuje kršćansko pročišćenje, u ovom i budućem životu, slikom vatre; vatra koja na neki način izvire iz Isusa Krista, Spasitelja, Suca i Temelja kršćanskog života. Iako doktrina Čistilišta nije bila formalno definirana sve do

srednjeg vijeka (usp. DH 856, 1304), drevna i jedinstvena praksa prikazivanja žrtava za mrtve, posebno kroz svetu euharistijsku žrtvu, jasan je pokazatelj vjere Crkve u pročišćenje nakon smrti. Ne bi imalo smisla moliti za mrtve ako im se ne može pomoći.

Čistilište se stoga može smatrati stanjem privremene i bolne udaljenosti od Boga, u kojem se opraštaju laki grijesi, čisti sklonost zlu koju grijeh ostavlja u duši i otplaćuje „vremenita kazna” za grijehe. Naime, grijeh ne samo da vrijeđa Boga i šteti samom grješniku, nego po općinstvu svetih šteti Crkvi, svijetu i cijelom čovječanstvu. Ali crkvena molitva za pokojne na neki način vraća red i pravdu i definitivno nas pomiruje s Bogom.

U čistilištu ima puno patnje, ovisno o situaciji svake osobe. Međutim, riječ je o boli koja ima posebno je

značenje, o „blaženoj bol” (Benedikt XVI., *Spe salvi*, 47). Stoga su kršćani pozvani tražiti očišćenje od grijeha u sadašnjem životu kroz kajanje, mrtvljenje, popravak i svet život.

Paul O’Callaghan

Osnovna literatura

—Katekizam Katoličke Crkve,
988-1050.

Preporučena literatura

—sveti Ivan Pavao II., *Catequesis sobre el Credo IV: Credo en la vida eterna*, Palabra, Madrid 2000
(audijencije od 25. V. 1999. do 4. VIII.

1999).—Benedikt XVI., *Spe salvi*, 30. XI. 2007.

—sveti Josemaría, Homilija Nada kršćanina, u *Prijatelji Božji*, 205-221.

⁽¹⁾ Usp. uputu *Ad Resurgendum cum Christo*, Kongregacije nauka vjere (2016.), u vezi s ukopom pokojnika i čuvanjem pepela u slučaju kremiranja.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-19-uskrsnuce-tijela/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-19-uskrsnuce-tijela/)
(30.03.2025.)